

PETRA VARL

vizualna umetnica

Delo z mladimi te pomlaja

ELVIRA MIŠE MIKLAVČIČ foto: BORUT PETERLIN, BRANIMIR RITONJA, ALENKA SLAVINEC, JAKA VINŠEK IN ARHIV PETRE VARL
elvira.mise@reporter.si

S Petro Varl sva se srečali v mariborski galeriji Kibla Portal dan pred slavnostnim odprtjem tamkajšnje razstave študentov Oddelka za likovno umetnost Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru in povabljenih umetnikov, na kateri sodeluje kot selektorica razstave, umetnica in mentorica svojim študentom. Čeprav je bila sredi dela in »odeta« v še svežo črno barvo, je bil najin pogovor zelo barvit.

Kar želim tudi dobim, MC Gallery, New York, 2011

Če je kje kakšna črta, ki je ne potrebujem, jo dam stran.

Za mlade imajo dogodki, kot je tokratna razstava v Kibli Portal, nedvomno velik pomen, koliko pa pomenijo vam, ki vzgajate rod bodočih likovnih pedagogov?

Ta razstava mi pomeni prav toliko, kakor če bi pripravljala svojo razstavo. Gre za projekt, pri katerem študentje lahko delajo nekaj, kar je res pomenljivo v tem smislu, da ne gre le za proces dela, ampak tudi za to, kaj bo nastalo. V okviru študijskega procesa jih učim raznih veščin, recimo kako se nariše roka. Tudi tam so posebni trenutki, v katerih si zelo vesel, da si študente nekaj naučil. Tukaj gre za podobne občutke. V tokratno razstavo so vključeni vsi študenti dveh letnikov in prav vsak je naredil en svoj projekt, eno svojo risbo, ki jo je speljal od začetka do konca. Posebno je tudi to, da so nekateri že na začetku imeli idejo in hoteli z vso svojo energijo sodelovati. Drugi so se na začetku nekoliko obotavljali in sprva niso ničesar pripravili. Mogoče jih je bilo malo strah tudi prostora. Potem ko so videli, kaj drugi delajo, kaj se tukaj dogaja, so tudi oni prispevali svoje. Nekateri so me zelo presenetili s tem, da so potem res vztrajali do konca. Tudi zato mi ta razstava veliko pomeni. Gre pa tudi za poseben ustvarjalni proces. S tem ko rišeš na steno kot avtor skupaj z drugimi ustvarjaš nekaj večjega. To je vse skupaj kot eno veliko delo. Zdaj, ko je postavitve že proti koncu, so občutki precej podobni kot takrat, ko končaš svoj lastni projekt, sliko ali risbo.

Posebnost razstave je tudi v tem, da na njej sodelujejo tako študenti kot uveljavljeni umetniki. Ali tudi to mladim daje potrditev, da njihovo delo vendarle nekaj velja?

Umetniki in študentje so tukaj v popolnoma enakovrednih vlogah. Ob načrtovanju razstave sem imela narejeno maketo raz-

stavnega prostora, v katero je bilo treba postaviti ta dela. Sploh se nisem ukvarjala s tem, kdo je kdo, ampak sem v maketo uvrščala dela, ki so jih ustvarili eni ali drugi. Dela obojih so na razstavi enakovredno razvrščena. Pomembna je tudi ta nota soustvarjanja. Študentje ob tem v živo doživijo to, kako ustvarja en ali dvajset različnih umetnikov. Se pravi, da imajo neposredni stik s tem procesom, ki jim ga jaz takrat, ko sem v vlogi pedagoga, lahko samo teoretično razložim. Vsi pa vemo, da so izkušnje več vredne, kot če nekomu nekaj zgolj poveš. Včasih je med študenti in umetniki nastal ne le dialog med njihovimi deli, ampak tudi konkretni dialog.

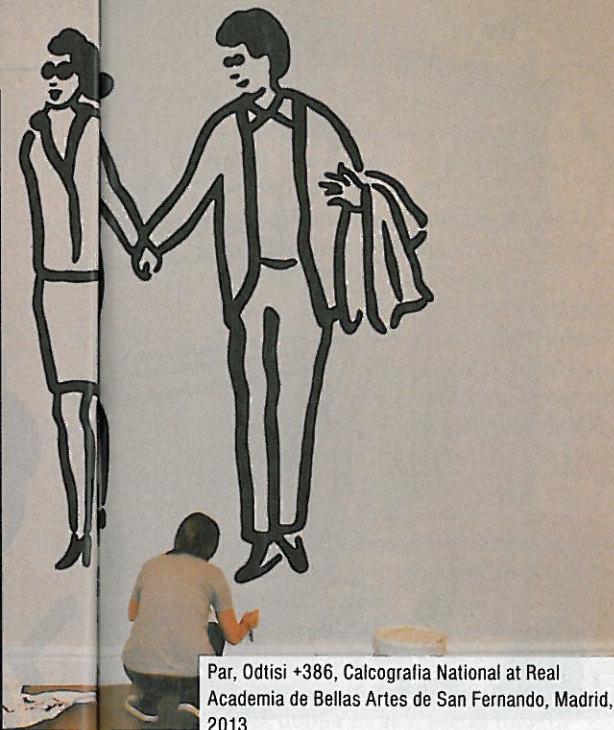
Naslov razstave je Don't be afraid, you are the best. Želite s tem mladim za popotnico viliti pogum in samozavest ali so razlogi za ta naslov drugje?

Zame pravijo, da sem po naravi »control freak«, sploh pri projektih, ki jih čutim osebno in mislim, da moram imeti vse pod kontrolo. Tukaj ne moreš vsega nadzorovati. Lahko imaš samo zaupanje.

V bistvu je bila ta popotnica za spodbudo namenjena meni. Prijavila sem se na razpis, projekt je bil na njem izbran in sprejela sem nalogo, da naredim to razstavo. Toda ko sem se začela zavedati teže projekta, sem Aleksandri Kostič, direktorici Kible, dejala, da me je strah tega, da ne vem, ali bom sploh sposobna to izpeljati. Ona pa mi je poslala telefonsko sporočilo: »Don't be afraid, you're the best.« Tega naslova nisem razumela v smislu, da si najboljše med vsemi, ampak da si najboljše, kot si ti lahko. Da so nekateri študenti to lahko naredili v tem konkretnem projektu, je to po mojem veliko. Mislim, da ti to da

biografija

Petra Varl je bila rojena leta 1965 v Ljubljani. Studirala je slikarstvo na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani, kjer je leta 1997 tudi magistrirala. Deluje kot vizualna umetnica, na področju risbe, grafike, slikarstva, ilustracije in prostorskih postavitev. Svoja dela je predstavila na samostojnih in skupinskih razstavah, na Bienalu Sao Paolo (1996, Sao Paolo), v Muzeju Mudzarnok (1996, Budimpesta), Muzeju moderne umetnosti (2009, Dunaj), v Narodni galeriji Zeceta (2010, Varšava) in drugih. Od leta 2000 je zaposlena na Oddelku za likovno umetnost Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru, kjer kot redna profesorica poučuje risbo in grafiko. Živi in dela v Ljubljani in Mariboru.

Par, Odtisi +386, Calcografia National at Real Academia de Bellas Artes de San Fernando, Madrid, 2013

samozavest, da razstavljaš skupaj s kom, ki ga spoštuješ ali ceniš njegovo delo.

Je poseben psihični napor, ko pripravljate razstavo in si zelo odvisen tudi od drugih, zato ti ne preostane drugega, kot da jim slepo zaupaš?

Absolutno. Zame pravijo, da sem po naravi »control freak«, sploh pri takih projektih, ki jih čutim osebno in mislim, da moram imeti vse pod kontrolo. Tukaj ne moreš vsega nadzorovati. Lahko imaš samo zaupanje. Pri študentih imam seveda nekoliko več avtoritete in jim lahko rečem, naj kaj popravijo, da kaj ni v redu. V določenih trenutkih pa tudi tega ne moreš. Zavedati se moraš, da je tukaj tudi študent v vlogi umetnika. Ne moreš mu kar vse izpodbiti ali reči, zdaj pa kar vse prepleskaj. Ko ga vzameš na tako razstavo, ga moraš obravnavati enakovredno. To je posebna dilema, s katero sem se pri tem spoprijemala.

Zagotovo gre za stvari, za katere bi rekla, da če bi bila to moja risba, bi raje vzela nov list ali pa vse izbrisala. Sama sebi lahko rečem, da sem nekaj slabo naredila, tukaj pa tega ne morem. Vseeno smo ljudje. Umetniki pa smo še toliko bolj občutljivi.

Je za katerega od sodelujočih umetnikov iz vrst študentov to prva razstavna izkušnja?

Jaz mislim, da je to za vse iz te generacije študentov prva predstavitev v takšnem galerijskem prostoru, kot je Kibla Portal, ki je pri nas kar pomembna. Naši študentje sicer razstavljaajo v galeriji Media Nox

v Mariboru, ki nam ponudi prostor v ta namen.

Že razsežnost razstavnega prostora Kibla Portal zbuja strah. Kako to, da ste se odločili prav za to galerijo?

Ko sem prvič stopila v ta prostor, me je navdušila prav razsežnost, zelo sem si želela tukaj nekaj narediti. Velikost me privlači, v mojih delih to tudi izražam, želela sem, da to izkušnjo dobijo tudi drugi.

Razstava, ki nastaja v najini neposredni bližini, v bistvu zelo spominja na grafite. O tem, da so lahko tudi grafiti umetnost, ni dvoma, vseeno se marsikdo sprašuje, kdaj grafit je oziroma ni umetnost?

Različno je. Ne moreš reči, ali so grafiti umetnost ali niso, tako kot ne moreš reči, ali je slikarstvo umetnost ali ne. Mislim, da obstajajo dobri in slabi grafiti, tako kot obstaja dobra umetnost in slaba umetnost. Videla sem veliko imenitnih, kvalitetnih in impresivnih grafitov. Vsak dan pa vidim tudi zelo veliko grafitov, za katere bi bilo boljše, da so prepleskani. Gre za odziv na sodobno družbo, neki trenutek. To je minljivo in v tem ne vidim nič slabega. Je pa res, da niso vsi umetnost. Tendencia grafitov je tudi, da bi v urbanem prostoru, kjer so ljudje, ki ne hodijo v galerije, pustili neko sporočilo. Meni se zdi to zelo v redu.

Kako zdajšnje generacije študentov gledajo na svojo prihodnost? Razmere umetnikom niso ravno naklonjene, pa tudi likovni pedagogi kar tako ne dobijo službe, vsaj ne za polni delovni čas.

Mislim, da se nekako kar znajdejo. Po navadi je tako v vseh letnikih. Določeno število tistih, ki so zelo pridni, posebni, nadobudni, bo nekako prišlo do tega poklica, če si to zares želijo. Nekaj jih je takih, ki ne vedo, ali bi to res počeli. Za ti-

Rich Poor, S črto čez črko, Galerija Vžigalica, Ljubljana, 2013

ste, ki niso čisto stoodstotni, je to toliko težje. Včasih je bilo med našimi študenti veliko takih, ki niso bili sprejeti na akademijo in so prišli k nam. Odkar je poleg akademije več ponudbe za svobodne umetnike, je teh veliko manj. Večina jih na ta študij pride, ker bi bili res radi pedagogi in upajo na zaposlitev.

Se spomnite časov, ko ste vi sklepali študij, je bila takrat klima bistveno drugačna, večja pričakovanja, več možnosti in priložnosti?

Zase vem, da o tem sploh nikoli nisem razmišljala, ne ko sem šla na fakulteto ne takoj po njej. Zdelo se mi je samoumevno, da bom pač delala v likovnem poklicu, da bom slikarka, ilustratorica, risarka. To, samo to sem takrat počela in nisem hotela iti niti na pedagoško smer. Takoj po akademiji sem bila svobodna umetnica, šele potem sem se zaposlila. Prva leta sem tako samo delala, risala, pripravljala svoje projekte. Mislim, da je bila to zame sreča. Na začetku ni bilo razglabljanj o tem, kako bom preživela. Bila sem mlada, veliko sem delala, dobila sem projekte, denar. Starši so mi pa pomagali. Ko sem bila stara 27 let, sem šla učiti na srednjo šolo. Sreča je bila, da sem bila že prej v svobodnem poklicu in se mi je zdelo normalno, da potem nadaljujem v tej smeri. To sem svetovala tudi enemu od mojih zelo nadarjenih študentov. Ko sva se pogovarjala, sem mu rekla, naj ne gre takoj učiti, ker če bo šel učiti, bo tako obremenjen s tem, da bo samo to delal, drugo bo vedno bolj na robu, sčasoma pa lahko celo odpade. Če imaš željo, da ustvarjaš kot svobodni umetnik, si lahko nesrečen, če tega ne poskušaš.

Veljate za eno bolj prepoznavnih slovenskih umetnic, precej razstav ste imeli tudi

v tujini. Je vaša kariera tekla bolj spontano ali je to treba vendarle skrbno načrtovati?

Meni se zdi, da je šlo na začetku mojega slikarskega delovanja vse bolj spontano. Delala sem kar naprej, od jutra do večera, ampak vse je teklo samo od sebe. To je po eni strani dobro, po drugi pa se je zgodilo, da sem vabila na razstave v tujino in vse drugo vzela kar za samoumevno. V nekem obdobju sem malo manj delala in takrat sem, ko sem se spet vrnila v ta svoj prvi poklic, videla, da moraš tudi sam kaj narediti za to, da te opazijo, saj ni vedno tako, da vse samo pride. Včasih se je treba prijaviti tudi na kakšen razpis, vprašati v kakšni galeriji, ali imaš lahko tam razstavo in podobno. Vabila niso samoumevna. Tudi zame je bilo dobro, da sem se malo zbudila. Tudi to je bila sreča.

Je za umetnika, ki prihaja iz tako majhne države, kot je Slovenija, kjer je predvsem zelo majhen trg dobro, da se skuša uveljaviti v tujini?

Seveda. Jaz sem vsakič vesela, če dobim povabilo ali možnost razstavljanja v tujini. Mogoče sem zdaj že toliko stara, da mi ni več toliko pomembno, kam me povabijo. Najbolj si želim povabila v kakšen konkreten galerijski prostor, se pravi, da gre za prostor, ki bi ga lahko napolnila. Ni nujno, da je to neka najbolj znana galerija na svetu, pomembno mi je, da vem, da ima ta galerija »fajn filing«. Seveda pa je najbolj pomembno, kakšen sploh je razstaveni prostor, ki ga imam na voljo. Z leti ugotavljam, da ni samo risba tista, ki me določala, ampak me določa tudi postavitve v prostoru. Pomembno je, da imam občutek, da bo to delovalo kot celota in da bo prostor to še malo nadgradil. Zato imam pogosto problem na skupinskih razstavah, ko pošljem tja samo eno delo. Zdi se mi, da se ne morem tako predstaviti, kot bi se rada,

da je tista ena risba ali grafika redko dovolj. Nekdo lahko naredi eno malo sliko, to pove vse. Pri meni pa je vedno vse malo razširjeno, malo v času, prostoru, na steni, male grafike ... Vedno vse naredim kot neko celoto. Zato je zame zelo pomembno, da to lahko naredim. In če to lahko naredim, je zame katerikoli prostor super.

Delujete na različnih področjih vizualne umetnosti, pa vendar je prav risba postala skoraj vaš zaščitni znak. Vam je tudi najljubša?

Ravno o tem sem že prej začela govoriti. V zadnjem času sem prišla do tega, da je absolutno risba tista, ki je pomembna, pomembna pa je tudi postavitev v prostoru.

Želim si, da bi v teti Raši vsak našel svojo teto. Pogosto se to tudi zgodi.

ru. Gre za to, da z umestitvijo risbe v prostor poveš neko širšo zgodbo, ali je to likovna zgodba ali zgodba, ki si jo jaz sestavim v glavi. Pomembno je, da sem sama pri sebi zadovoljna, da to lahko pri sebi upravičim. Redko si upam toliko, da bi rekla, to je moja risbica, jo bom kar nekam dala. Vedno mora biti nekaj zadaj, recimo povezava s prostorom. To je zame pomembno, tudi če samo jaz to vidim.

Se pri risbi vse začne?

Seveda. To nas učijo od akademije naprej. Ampak v primeru kakega konceptualnega umetnika se tudi jaz sprašujem, ali to drži. Vsi se učimo, da je risba osnova vsega. Tukaj lahko navedem prepričanje Metke Krašovec, ki jo citiram tudi študentom: risba je prisotna v vsaki likovni zadevi, na vsakem področju, v vsaki vrsti. V prostoru se pojavi z risbo, v sliki začneš z risbo, v glavi imaš najprej risbo, potem nekaj nastane ... Če tako pogledaš,

potem je to dejstvo. Ali moraš res znati klasično risati, da lahko nekaj poveš? Pri tem pa se sprašujem, ali je ta študijski način risanja, ki ga imamo na akademiji ali na naši fakulteti, res pomemben, da se znaš izraziti kot umetnik. Ali je res najpomembnejše, da znaš nekaj prostorsko narisati? Ne vem, če je.

V vaših delih je videti, da ima črta poseben pomen, pogosto vaše like pričara ena sama linija. To me malo spominja na znamenito italijansko risanko La linea, če jo poznate.

Poznam, hvala, super (smeh). Saj bi včasih rada malo ven iz tega. Sem že poskušala, a ne gre.

Kako ste sploh prišli do ustvarjanja »s črto«, ste minimalistka?

To je rdeča nit mojega ustvarjanja. Začela sem že na fakulteti s črno risbo v grafiki. Takrat sva delali skupaj z Zoro Stančič, obe sva tiskali grafike s figuralnimi motivi, mogoče so se vsebinsko malo razlikovali. Vmes sem se ukvarjala z risbo s svinčnikom in risanjem na steklo. Ampak to so bili bolj odmiki. Drugače pa pri meni ni bila vedno rdeča nit le črna risba, ampak tudi motivi, ki so izražali pozitivizem; družina, dva na motorju in podobno. To so bili motivi iz življenja, ki sem jih doživela ali si želela, da bi se mi zgodili. Videla sem, da slikarstvo enostavno ni moje področje. Pri Metki Krašovec sem sicer delala slikarsko specialko, ampak dve leti eno sliko. Izražanje z barvami – tega nimam v sebi. Pri meni je glavna črta. Pomembno se mi

Izražanje z barvami – tega nimam v sebi.

zdi, da ima vsaka črta, ki jo naredim, neko funkcijo, da je ne naredim, da ne bi vedela zakaj. Zato jih delam vedno manj. Če je kje kakšna črta, ki je ne potrebujem, jo dam stran. Zato postajajo te risbe vse bolj enostavne. Meni se zdijo čedalje boljše. Ko narediš veliko sliko, lahko vsako črto zelo izpopolniš. Zato jaz to delam tako, da najprej narišem zelo na majhno, potem pa to zelo povečam. Ta proces sem, čeprav so motivi zelo drugačni, vpeljala tudi pri študentih sedaj, ko smo za razstavo delali velike formate. Izhodišče je lahko zelo minimalna stvar, ki jo potem narediš veliko. Velikost je potem tista, ki te impresionira.

Veliko umetnikov svoj pozitivni odnos izraža skozi barve, vaša dela pa, čeprav so črna, kljub temu izražajo veliko pozitivnega. Na eni strani je črna barva, ki ima neka-

kšen negativni prizvok, po drugi je tukaj pozitivna vsebina, ki izstopa. Ampak to ne pomeni, da nisem poskusila delati z barvami. Ravno pred pol leta sem napisala, da mi je zmanjkalo črne barve, zato sem naredila nekaj barvnih stvari. Ne vem, kam me bo to peljalo. Pomembno se mi zdi piljenje ene in iste stvari. Včasih se ti zdi, da se ponavljaš, ampak če vztrajaš, se izpopolniš. Če pogledam risbe izpred nekaj let, se mi nekatere zdijo obupno slabe. Šele čez nekaj let vidiš, kaj je bilo dobro in kaj ne.

Vaša dela so po vsebinski plati pogosto povezana z vsakdanjim življenjem, včasih celo s tistim delom vsakdanjika, ki vam je najbližje, domom, sorodniki. Kako se sorodniki odzivajo na vaša dela?

Recimo teta Raša?

Recimo. Ona je najbrž med najbolj aktualnimi.

Narisala sem že skoraj vse sorodnike. Ne vem, kdo bo naslednji. Zdi se mi, da se k družini in prijateljem vračam v časih, ko mi malo zmanjka idej. Ali pa ko mi zmanjka materiala. To je vedno dobrodošla bližnja tema, nekaj, kar poznam, je del mene. Vračanje k temu se mi zdi, kot da prideš na neki varni teritorij. Konkretno teta v tem zadnjem primeru je bila zelo vesela. Ampak jaz se trudim in si želim, tudi če rečem, da je to teta Raša, da bi se obiskovalec sam povezal s to podobo, da bi pri njem vzbudila podobne občutke. Želim si, da bi v teti Raši vsak našel svojo teto. Pogosto se to tudi zgodi. Jaz v bistvu narišem svojo teto, ampak v redu bi bilo, da je to bolj simbol za teto. Zato tudi obraz narišem tako, da ni neposredne podobnosti, vedno je zelo stiliziran, tudi izraz je takšen, da ni ne vesel ne žalosten. To poskušam narediti tako, da čim manj zaprem to stvar. Že risba sama

po sebi je zelo zaprta, želim pa si, da je vsaj to, kar je narisano, bolj odprto.

Kaj pa pri drugih portretih, imate vedno koga v mislih, ko nastajajo, ali so to tudi povsem imaginarne osebe?

Včasih jemljem iz svojega kroga bližnjih ali pa čisto neke neznane osebe z interneta. Zato so pri meni naslovi pogosto mešani, ali gre za neka konkretna imena ali pa za nekoga, ki ga poimenujem kadilka. V obeh primerih želim povedati isto, saj gre za žensko na splošno.

V času EPK (Evropske prestolnice kulture) v Mariboru ste mesto napolnili s prav posebnimi prometnimi znaki, ki so izkazovali ljubezen. So mimoidoči upoštevali vaše prometne zapovedi?

Ne vem prav natančno, ali so jih upoštevali, dobila pa sem precej fotografij, eno sem videla celo v časopisu – dva sta se poljubila pod prometnim znakom. Mariborčani so mi govorili, da jim je bilo to »fajna« videti. Če že ne upoštevaš, se ob tem vsaj spomniš, kaj je pomembno.

Pogosto svoja dela delite med ljudi oziroma obiskovalce razstav tudi kot razglednice. Je tako razdajanje za umetnika lahko usodno?

Usodno je lahko le v dobrem smislu. To je to, kar sem prej razlagala, da so moji projekti vedno zgrajeni iz več elementov. Želim si, to je pri meni vedno prisotno, da bi prišla do širše publike. Tisti, ki ne vidi jo velike risbe, ne pridejo v galerijo, pridejo pa mogoče njihovi sorodniki. In potem morda daljna sorodnica to malo grafiko da svoji nečakinji, ona pa jo obesi na svoj hladilnik. To ni zame ravno usodno, je pa tisto, kar si želim. Tudi če je to neka deseta oseba, ki sploh ne ve, kdo sem, ji ta risbica na hladilniku nekaj pomeni.

Je za vas pomembno, kakšna je usoda vaših del?

Trudim se, da se ne bi preveč ukvarjala s tem. Nekajkrat sem se malo preveč dajala s tem, ker se mi je zdelo, da niso na pravem mestu, da so slabo obešena ali da imajo obupno okolje in da jaz tega ne morem prenesti. Poskušam si dopovedati, da me to ne sme več skrbeti. Ko enkrat nekaj je, je, in to ni več v mojem dometu. Drugače bi šla lahko k vsakemu domov in mu to prestavila. Če pridem, to tudi zares naredim, ne morem si pomagati (smeh). Ampak včasih moraš enostavno pustiti nekatere stvari. Zadnje čase sem manj obremenjena s tem, kot sem bila nekoč.

Kaj pa odziv publike na razstave, se kdaj ljudje tudi v tem smislu obrnejo na vas? Občasno. Včasih tudi po kom drugem zvem, da je komu kaj všeč. Tudi na dru-

Mislim, da obstajajo dobri in slabi grafiti, tako kot obstaja dobra in slaba umetnost.

žabnih omrežjih je veliko komentarjev. Odmev je pravzaprav že to, da narediš razstavo in pridejo ljudje to pogledat. Ko sem razstavljala v Galeriji Equina, sem se zelo dobro počutila, saj je bilo veliko obiskovalcev. Potem smo imeli projekt, poimenovan Limited Editions, v okviru katerega so prvi večer prodali 44 grafik, sama pri sebi sem si rekla, da je to vendarle dobro. Hotela sem ugotoviti, ali pri meni vedno pridejo obiskovalci in vse vzamejo samo brezplačno ali se da kaj tudi prodati.

Torej vendarle ni preveč dobro, če vse daješ zastonj?

Okoli tega zastoj je bila vedno velika dilema. Tudi doma so mi zmeraj govorili, naj tega ne delam, ampak jaz si, niti ne vem zakaj, to želim. Včasih imam občutek, da sem se premalo potrudila, da moram še nekaj narediti, da se potem dobro počutim. Ne vem, od kod to pride.

Pravzaprav naj bi bila vsa umetnost od glasbe naprej namenjena publiki.

Natančno tako. To je ta želja po tem. Nekateri umetniki ne vedo, zakaj kakšno črto povlečejo, tako se mi zdi, da moram jaz imeti v mojih projektih ta umetniška dejanja. Včasih se mi zdi, da mi tega sploh ne bi bilo treba razlagati. Tako čutim in tako naredim, tudi če mi vsi govorijo, da ne.

Vaša dela na splošno kažejo veliko mladostne energije, optimizma. A k temu kaj pripomore tudi to, da ste veliko v stiku z mladimi, študenti?

Absolutno. Delo z mladimi te pomlajuje. Ne glede na to, koliko si star, samega sebe vidiš kot punčko, čeprav to nisi več. Recimo ko rišem, grem na kolena in nimam občutka, da bi se morala pri teh le-tih drugače obnašati kot pred dvajsetimi leti. Seveda so se nekatere stvari spremenile. Ko sem z mladimi, nimam občutka, da bi bila toliko starejša, ker se na srečo ne vidim v ogledalu. Meni daje zelo veliko energije to, da sem z njimi, da sem del tega, da sem včasih lahko v njihovi družbi. To je nekaj neprecenljivega.

Poljub, risba na steni dvorišča pred Pravno fakulteto v Mariboru, 2012